

Tiina Ashorn
lakimies, varatuomari
Hansel Oy

VYSE-sopimusehdot uudistuvat

1. Mitä VYSE-sopimukset ovat?

VYSE sopimusehdot ovat valtion omissa IT- hankinnoissaan yleisesti soveltamat sopimusehdot.

Nykyiset ehdot koostuvat yleisistä ehdoista (VYSE) sekä seuraavista erityisehdoista:

Laitehankinnat (VLAE)
Valmisohjelmistohankinnat (VVOE)
Tilaajan sovellushankinnat (VTSE)
Laitteiden huolto ja ohjelmistojen ylläpitopalvelut (VHYE)
Käyttöpalvelut (VKÄE)
Konsultointipalvelut (VKOE)
Sopimusehtoja täydentää tarjous ja soveltamisohje

Yleisten ehtojen ja soveltuvien erityisehtojen lisäksi laaditaan erillinen sopimus, jossa kuvataan hankinnan kohde ja hankinnan muut yksityiskohdat.

2. Voivatko muutkin kuin valtio käyttää kyseisiä sopimuksia?

Ehdot on laadittu siten, että ne soveltuvat valtionhallinnon lisäksi pääpiirteissään myös kuntasektorin käyttöön. Tosin tällöin joudutaan tekemään joitakin muutoksia/täsmennyksiä ehtoihin, kuten korvaamaan viittaukset valtion virastoihin ja laitoihin kuntasektorille soveltuvalla tavalla.

3. Sopimuksia ollaan parhaillaan uudistamassa - mitkä ovat uudistuksen tärkeimmät tavoitteet?

Uudistuksen taustaa

VM asetti keväällä 2006 hankkeen, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus valtion yleisten tietotekniikkahankintoja koskevien sopimusehtojen ja niihin liittyvien erityisehtojen uudistamisesta.

Tavoitteena on ollut ajanmukaistaa ja päivittää jo lähes 10 vuotta vanhoja ehtoja. Jo uusi nimiehdotuskin viittaa tähän. Voimassaolevan ehtopaketin nimi on valtion tietotekniikkahankintojen yleiset ehdot. IT hankinnoissa ei kuitenkaan

läheskään aina ole kysymys vain tietotekniikan hankinnasta vaan myös palveluista, konsultoinnista ja prosessien uudistuksesta. Tästä johtuen ehtojen muutosta valmistellut työryhmä on ehdottanut sopimusehdoille nimeksi "Valtion IT hankintoja koskevat yleiset sopimusehdot".

Hankkeessa perustetussa työryhmässä on ollut mukana valtionhallinnon, tieto- ja viestintätekniikan toimittajien edustajia sekä valtion hankintayksiköiden edustajia. Työryhmä on maaliskuussa 2007 tehnyt ehdotuksen sopimusehtojen uudistamisesta ja ehdotus on lähetetty lausuntokierrokselle.

Keskeiset uudistukset työryhmän laatimassa ehdotuksessa

Sopimusehtojen rakenne on säilytetty ehdotuksessa pääpiirteittäin samankaltaisena. Palveluhankintojen lisääntymisen vuoksi sopimusehtoihin on kuitenkin tuotu uusina ehtoina erityisehdot palveluista (VYPE 2007). Samalla on luovuttu erityisehdoista koskien laitteiden huolto ja ohjelmistojen ylläpitopalveluja (VHYE) ja käyttöpalvelua (VKÄE). Muihin sopimusehtoihin on tehty täsmennyksiä ja täydennyksiä.

Ehdotuksen mukaiset sopimusehdot koostuvat Valtion IT- hankintojen yleisistä sopimusehdoista (VYSE 2007) ja niitä täydentävistä erityisehdoista:

- (i) Erityisehtoja laitehankinnoista (VLAE 2007)
- (ii) Erityisehtoja valmisohjelmistohankinnoista (VVOE 2007)
- (iii) Erityisehtoja tilaajan sovellushankinnoista (VTSE 2007)
- (iv) Erityisehtoja palveluista (VYPE) 2007)
- (v) Erityisehtoja konsultointipalveluista (VKOE 2007).

Sopimusehdoissa on korostettu tilaajan tuotelle/palvelulle asettamien vaatimusten merkitystä ja yksilöimistä. Vaatimukset voivat olla teknisiä, toiminnallisia tai ne voivat liittyä esimer-

kiksi tietoturvaan tai suorituskykyyn.

Immateriaalioikeuksien osalta sopimusehdoissa lähdetään siitä, että tilaajalle riittävät yleensä kattavat immateriaalioikeudet. tarpeen mukaan tilaaja voi luonnollisesti edellyttää immateriaalioikeuksien siirtymistä itselleen.

Uusia asioita yleisissä ehdoissa ovat mm. tietoturva ja avointa lähdekoodia koskevat kohdat. Tuotteen hyväksymisprosessia ja projektinhallintaan liittyviä seikkoja on pyritty täsmentämään.

Tilaajan sovellushankintoja koskevissa ehdoissa on huomioitu työn projektiluonteisuus ja täsmennetty vastaanottoon ja hyväksyntään liittyviä seikkoja. Ehdoissa on myös huomioitu se, että tilaajan sovellukseen voi sisältyä valmisohjelmistoja. Mahdolliset valmisohjelmistot ja niihin liittyvät ehdot tulee yksilöidä sopimuksessa.

Palvelua koskevat ehdot ovat kokonaan uudet. Uutta verrattuna vanhoihin käyttöpalvelua ja huolto- ja ylläpitopalvelua koskeviin ehtoihin on mm. se, että nyt ehdotuksessa on pyritty huomioimaan palvelutuotannon eri vaiheet (käyttöön ottovaihe, tuotantovaihe, palvelun päättyminen) ja on kiinnitetty huomiota esim. palveluympäristöön liittyviin kysymyksiin sekä dokumentaation merkitykseen.

4. Onko uudistamisprosessiin mahdollista antaa palautetta? Millaisella aikataululla uudistamisprosessi on tarkoitus viedä loppuun?

Työryhmän laatima ehdotus on toimitettu lausuntokierrokselle. Aikaa lausunnon antamiseen oli 30.4.2007. Lausunnot pyrittiin keräämään keskitetysti. Lausuntopyyntö oli toimitettu seuraaville tieto- ja viestintätekniikka alan toimijoita edustaville järjestöille ja organisaatioille:

ICT Suomi ry
Keskuskauppakamari
Ohjelmistoyrittäjät ry
Suomen Open Source keskus COSS
Suomen Yrittäjät ry
TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry
Tietoalojen liitto ry/Teknolohiateollisuus ry
Tietoliikenteen ja Tietotekniikan
keskusliitto FiCom ry
Tietotekniikan liitto ry

5. Miten uudistuksessa ollaan huomioimassa avoimen lähdekoodin käyttö toimituksissa?

Ehdotuksessa on lähdetty siitä, ettei avoimen lähdekoodin käyttö yleensä poikkea muiden kolmansien osapuolten komponenttien käyttämisestä toimituksessa. Koska avoimen lähdekoodin lisens-

siehdot eivät ole kovin hyvin tunnettuja, sopimusehtoihin on sisällytetty ehto, jonka mukaan toimittajan tulee selvittää tilaajalle avoimen lähdekoodin käyttöön liittyvät ehdot ja varmistaa, etteivät kyseiset ehdot tule sovellettavaksi tilaajan muihin ohjelmistoihin, jollei siitä ole sovittu. Mikäli tilaaja edellyttää tuotteen avoimen lähdekoodin luomista tilaajaa varten, sopijapuolten tulee sopia tapauskohtaisesti avoimen lähdekoodin käyttöön ja lisensiointiin liittyvistä kysymyksistä kuten lisenssiehdoista ja lähdekoodin julkaisemisesta.

6. Maailmalla keskustelu avoimista standardeista käy kuumana.

Esimerkiksi Tanskassa on jo päätetty edellyttää avoimien standardien ja rajapintojen käyttöä julkishallinnon hankinnoissa. Ollaanko VYSE:en otamassa tällaista velvoitetta mukaan?

Sopimusehdoissa ei ole otettu kantaa näihin kysymyksiin.

7. Entä jos viranomainen haluaa kuitenkin edellyttää avoimen standardin käyttämistä tarjouspyynnössä, onko tämä mahdollista (ja miten)?

Sopimusehdot mahdollistavat viranomaisten omien vaatimusten ml. sovelluksen rajapintoihin ja arkkitehtuuriin liittyvien vaatimusten huomioimisen, vaatimukset tulee yksilöidä tarjouspyynnössä. Yksilöidessään omat vaatimuksensa viranomaiset huomioivat luonnollisesti myös valtionhallinnossa annetut suositukset.

Valtion hallinnossa on annettu useita suosituksia rajapinnoista ja arkkitehtuureista. Tällä hetkellä on käynnissä valtion IT-strategiaan perustuen eräänä kärkihankkeena arkkitehtuurityö, jonka puitteissa otetaan kantaa rajapintoihin. Tavoitteena on varmistaa ja edistää valtionhallinnossa tietojen yhteiskäyttöä ja sovellusten yhteensopivuutta.